

Russland og Kina i Arktis: symbolpolitikk med lite substans?

Ingvill Moe Elgsaas, Rebekka Åsnes Sagild

Hovedpunkter

- Samarbeidet mellom Russland og Kina i Arktis er fortsatt begrenset, til tross for betydelig oppmerksomhet.
- Arktis er ikke en prioritet for Kina, mens Russland frykter kinesisk innflytelse i denne strategisk viktige regionen.
- Samtidig mangler Russland alternative samarbeidspartnere, og en viss involvering, også i Arktis, samsvarer med Kinas identitet og ambisjoner som en global aktør.
- Noen samarbeidsprosjekter eksisterer, men fremtidig samarbeid mellom Russland og Kina i Arktis vil sannsynligvis i enda større grad enn tidligere basere seg på intensjonserklæringer og symbolpolitikk.

Innledning

Arktis er særlig viktig for Russland, som alene besitter halve regionen med både rike naturressurser og den nordlige sjørute. Russland har ambisjoner om å etablere denne ruten som en alternativ transittvei mellom Europa og Asia. Utnytting av disse arktiske ressursene er imidlertid svært kostbar og krever teknologi som Russland for øyeblikket ikke besitter. Tradisjonelt har vestlige arktiske stater vært Russlands foretrukne samarbeidspartnere i regionen, men dette samarbeidet ble betydelig svekket etter Russlands ulovlige annektering av Krym i 2014, og ytterligere forverret etter fullskalinvasjonen i 2022.

Den russiske arktiske strategien fremmer gjensidig fordelaktig samarbeid i regionen, særlig innenfor økonomi, vitenskap og humaniora.¹ Norge er den eneste samarbeidspartneren som nevnes ved navn.² Russland har vært skeptisk til å involvere utenforstående stater – særlig tungtveiende sådanne, som Kina – men her har vi sett en endring over tid. Russland har gradvis åpnet opp for samarbeid med ikke-arktiske stater. Det mest kjente eksempelet er Jamal LNG i Sabbete, hvor franske Total og kinesiske China National Petroleum Corporation (CNPC) er med.

Samarbeidet mellom Russland og Kina har styrket seg etter 2022 – handelen dem imellom nådde over 200 milliarder USD i 2023. Kina spiller også en avgjørende rolle i å opprettholde den russiske krigsøkonomien. Kinesisk aktivitet i Arktis følges med argusøyne, særlig i *russisk* Arktis, hvor den har medført betydelig interesse og skepsis blant observatører. De frykter at Russland og Kina skal åpne en anti-vestlig front i regionen.³ Russlands nye situasjon, isolert fra det arktiske fellesskapet og underlagt en rekke internasjonale sanksjoner, aktualiserer spørsmålet om hvorvidt Russland vil styrke samarbeidet med Kina i Arktis i fremtiden.

I denne insikten analyserer vi hovedlinjene for samarbeid mellom Russland og Kina i Arktis, slik disse blir presentert i de akademiske debattene i russiske og kinesiske tidsskrifter. Vi argumenterer for en nøktern

forståelse av potensialet for russisk-kinesisk samarbeid i Arktis. Basert på en grundig lesning av åpne kilder, konkluderer vi at det er begrensede tegn på at

samarbeidet vil utvides, hverken i omfang eller dybde. Derimot er det sannsynlig at vi kommer til å se flere eksempler på symboliske intensjonserklæringer om samarbeid i tiden fremover. Dette kan indikere en form for samarbeid som primært fokuserer på å opprettholde internasjonale relasjoner enn å realisere dypere strategiske målsettinger.

Hvordan ser Kina på samarbeid med Russland i Arktis?

Kinas interesse i Arktis er i hovedsak knyttet til landets identitet som en viktig global aktør og til forskning.⁴ Kina søkte flere ganger om observatørstatus i Arktisk råd før det ble tatt opp i rådet i 2013, sammen med en rekke andre asiatiske land⁵ og Italia. Russland, sammen med Canada, var sterkt kritiske til Kinas søknad og var lenge svært skeptiske til Kinas involvering i Arktis. Russland blokkerte også kinesiske forskingsfartøyer fra å samle inn data langs den nordlige sjørute i 2012. I takt med den gradvise forverringen av forholdet mellom Russland og vestlige land etter 2014, har forholdet mellom Kina og Russland gradvis forbedret seg. På forskningssiden har Kina også lenge samarbeidet med nordiske land, mens på utviklingssiden spiller russisk Arktis en viktig rolle, spesielt investeringer i ressursutvinning og shippingruter.⁶

En viktig endring skjedde i 2018 da et sino-russisk forskningssenter med fokus på klima, geologi and økologi ble etablert.⁷ I denne perioden introduserte også Kina selvbeskrivelsen som en «nær-Arktis» stat, og inkorporerte arktiske sjøruter i sin «polare silkevei» (en del av Kinas belte og vei-initiativ). Videre publiserte Kina sitt første arktiske White Paper i 2018, hvor landets ønsker for Arktis oppsummeres: å forstå regionen, å beskytte den, å utvikle den, og å delta i politikkutforming for Arktis.⁸

Til tross for denne utviklingen er det viktig å merke seg at Arktis verken har vært eller er et satsingsområde for Kina. For ek-

sempel ble Arktis nevnt for første gang én gang i den 148-sider lange femårsplanen presentert i 2021.⁹ Kinesiske investeringer i Arktis beskrives best som intensjoner snarere enn praksis, da det finnes få eksempler på faktisk gjennomførte prosjekter.¹⁰ Det er heller ikke mye som tyder på at Arktis sin rolle i kinesisk utenrikspolitikk vil endre seg med det første.

Den kinesiske akademiske debatten reflekterer dette: Omfanget av kinesisk aktivitet i russisk Arktis er begrenset. Selv om Kina ikke betrakter Russland som sin foretrukne samarbeidspartner, diskuterer kinesiske forskere åpent at Russland selv har få alternativer. Sett i lys av utviklingen siden Russlands fullskalainvasjon av Ukraina i februar 2022, og utfordringer knyttet til et stadig mer isolert Russland, fremstår Kina som den beste samarbeidspartneren for Russland.¹¹ Dette betyr imidlertid ikke at Kina har gått fullt inn for sino-russisk samarbeid i Arktis. Tvert imot finner kinesiske forskere også tydelige argumenter mot økt økonomisk samarbeid, særlig på grunn av den høye økonomiske risikoen ved å investere i arktisk olje- og gassutvikling.¹² I tillegg er kinesiske selskaper skeptiske til å investere på grunn av risikoen for å bli underlagt sekundære sanksjoner som kan ramme land som samarbeider med sanksjonerte land som Russland (se mer under).¹³

Som det fremheves i Fokus 2024 fra den norske etterretningstjenesten, har Kina så langt ikke operert militært i Arktis.¹⁴ Til tross for å ha verdens største marine, målt i antall fartøyer, er det nærmeste Kina kommer militær aktivitet i Arktis flerbruksteknologi med potensielle militære bruksområder. Det mest kjente eksempelet på dette er en antenne i Kiruna, Sverige, selv om denne avtalen ble avsluttet i 2020. Når det gjelder sikkerhetssamarbeid i Arktis, er den kinesiske akademiske debatten tydelig: Militære og sikkerhetsspørsmål er av sekundær betydning. Kinesiske forskere tar sjelden opp disse temaene i akademiske tekster, og brorparten av de som omtaler militære aktiviteter i Arktis fokuserer på USAs såkalte militarisering i Arktis. Kinesiske forskere oppfordrer til at Kina bør opprettholde en «forsiktig og beskjeden» tilnærming til det russiske Arktis. Dette skyldes

at Arktis er langt viktigere for Russland enn for Kina, både når det gjelder nasjonal sikkerhet og utenrikspolitiske prioriteringer.¹⁵ For Russland har Arktis en strategisk verdi, mens for Kina er regionen av mindre betydning sammenlignet med andre utenrikspolitiske områder.¹⁶

Kina har to permanente forskningsstasjoner i regionen, en på Svalbard og en på Island. På begge steder drives det forskning på flere felt, fra marin økologi til atmosfærisk fysikk. Kinesiske forskere skriver at en økning i samarbeid innenfor nye teknologier for å håndtere ekstreme klimaforandringer og påfølgende kriser, samt sterkere vitenskapelig samarbeid mellom forskningsinstitusjoner, er ønskelig.¹⁷ Da Russland overtok formannskapet i Arktisk råd i 2021, tolket kineserne dette som en mulighet for økt vitenskapelig samarbeid, og argumenterte for at Kina var den mest «pålitelige» og «profesjonelle» samarbeidspartneren for Russland i Arktis.¹⁸

Potensialet for det teknologiske samarbeidet lider imidlertid av et problem, nemlig at Kina ikke har relevante teknologiske produkter å tilby Russland. Spesielt innenfor offshore utforskning og utvikling er de fremdeles helt avhengig av vestlig teknologi.¹⁹ Det samme gjelder onshore teknologi. Kinesiske forskere beskriver at Russland er tvilsom til kinesiske fremskritt på dette feltet også,²⁰ noe som igjen påvirker muligheten for kinesiske selskaper til å operere i økonomisk lønnsomme prosjekter.²¹

Til tross for Russlands krig i Ukraina og en tettere relasjon mellom Kina og Russland på de fleste områder, er det per dags dato lite som peker mot et sterkt sino-russisk samarbeid i Arktis. I takt med en økende ubalanse i maktforholdet mellom de to statene, i favør Kina, kan dette endre seg over tid, men det er lite som tyder på noen stor endring i situasjonen på kort sikt.

Hvordan ser Russland på samarbeid med Kina i Arktis?

Russlands nye utenrikspolitiske konsept som ble lansert etter storskalainvasjonen av Ukraina, er oppdatert i henhold til de nye geopolitiske realitetene av i dag.²² Premisset om å bevare Arktis som en fredelig og stabil region fra den russiske arktiske strategien

gjentas, men Russland har tatt innover seg at samarbeidsklimaet har endret seg, og søker nå «gjensidig fordelaktige samarbeid med ikke-arktiske stater som fører en konstruktiv politikk overfor Russland».²³ Russland søker også å «nøytralisere kursen til uvennlige stater som militariserer regionen og begrenser Russlands evne til å utøve sine suverene rettigheter i Arktis». Alle de øvrige arktiske landene er i dag oppført på Russlands liste over såkalte «uvennlige» stater.²⁴

Russland var som kjent i utgangspunktet skeptisk til Kinas inntreden som observatør i Arktisk råd, og avviste også kinesisk datainn-samling langs den nordlige sjørute i 2012.²⁵ I ettertid åpnet Russland opp for kinesisk involvering i Arktis, og inviterte kinesiske selskaper med i prosjekter i russisk Arktis. Dette var et pragmatisk valg for å kunne nyte godt av Kinas store investeringsevne, og har resultert i noen samarbeidsprosjekter som har fått mye oppmerksomhet og omtale. Selve kronjuvelen er Jamal LNG som begynte å produsere gass i 2017. Arctic LNG-2 er under utbygging og regnes også som et viktig samarbeidsprosjekt de to landene imellom. Det er dessuten snakk om at kinesiske investorer har vist interesse for strategiske objekter i russisk Arktis som havner, veier, jernbanelinjer, og flyplasser.²⁶

Russisk-kinesisk samarbeid innen vitenskap og utdanning i Arktis utvikler seg «ganske intensivt» sammenlignet med andre land, ifølge russiske forskere.²⁷ De observerer videre at «Kina bygger et nettverk av vitenskapelige partnerskap med arktiske land, spesielt Norge, Finland, Sverige, Island, og selvfølgelig Russland»; og de beskriver Kina som «en ny aktør i internasjonal aktispolitikk som bruker vitenskapelig diplomati som et av sine viktigste instrumenter for å øke innflytelsen sin i regionen». Russland og Kina har signert en rekke avtaler og intensjonserklæringer om Arktis-relatert forsknings- og utdanningssamarbeid, men med unntak av enkelte ekspedisjoner er det lite håndfast å vise til. Kina har derimot en egen forskningsstasjon på Svalbard.

Det er lite som tyder på noen særlig interesse for militært samarbeid mellom Russland og Kina i Arktis. En russisk studie av «utsiktene for Kinas militær-politisk tilstedeværelse i Arktis» fra 2023, konkluderte at økonomisk

risiko og mangel på teknologi taler imot Kinas deltagelse i en militær konflikt i Arktis.²⁸

Derimot utelukker ikke kinesiske statsvitere muligheten for at den kinesiske marinens hangerskipgrupper kan ferdes i arktiske farvann med en tidshorison frem mot 2035, hevdes det med henvisning til en artikkel fra 2020.²⁹ Våren 2023 møttes representanter fra de to landenes kystvakter i Murmansk hvor de underskrev en intensjonsavtale om samarbeid. Avtalen omfatter bekjempelse av terrorisme, smugling, ulovlig migrasjon og tyvfiske, samt søk og redning; og ble beskrevet som en del av det strategiske partnerskapet mellom Russland og Kina.³⁰ I april i år underskrev de to landenes marinesjefer en intensjonsavtale om samarbeid innen søk og redning til sjøs, «av hensyn til sikkerhet og stabilitet på verdenshavet» og uten noen eksplisitt arktisk dimensjon.³¹ Tidligere erfaring med samarbeid i Arktis tilsier at søk og redning er et trygt felt å samarbeide innen, særlig dersom samarbeidsforholdet har tillitsutfordringer.³² Også her er det intensjonsavtaler som rår.

Det russisk-kinesiske samarbeidet i Arktis så langt har vist at de to landene klarer å legge deres grunnleggende motstridende syn på Arktis til side til fordel for noen konkrete samarbeidsprosjekter. Til forskjell fra Kina som søker «internasjonalisering» av Arktis, er det i Russlands interesse som arktisk kyststat å sikre suverene nasjonale rettigheter over størst mulig område og flest mulig ressurser. Russland er i prosess med FNs Havrettskonvensjon for å gjøre nettopp dette. Dette uroer Kina, heter det, men likevel har «Kina valgt Russland som sin hovedpartner i Arktis».³³

Kort tid før fullskalainvasjonen i 2022, publiserte Russland og Kina en felles uttalelse om internasjonale relasjoner på vei inn i en «ny æra». Her erklærte de at vennskapet mellom de to landene «kjennet ingen grenser og har ingen forbudte soner».³⁴ Ifølge uttalelsen skal de to landene utvide det praktiske samarbeidet innen bærekraftig utvikling av Arktis.³⁵

Det store spørsmålet nå er om Russland og Kina kommer til å utvide samarbeidet sitt i Arktis i tiden fremover – i lys av den geopolitiske situasjonen, Russlands og Kinas respektive interesser i Arktis, forholdet de to imellom, og deres respektive forhold til andre parter.

Russisk akademia omtaler Arktis som en

fremadstormende region med stort potensial. Kinesisk interesse for Arktis betegnes som stor og det samme gjør potensialet for samarbeid mellom Russland og Kina i regionen. Derimot beskrives Kinas geopolitiske ambisjoner og «ekspansjon» som en mulig utfordring for Russland, og det manes til forsiktighet for å unngå at Kina blir en dominant aktør i russisk Arktis.

Det meste som er blitt skrevet om russisk-kinesisk samarbeid i Arktis i russiske akademiske tidsskrifter tar utgangspunkt i deres komplementerende interesser innenfor energi og transport:

Russland sitter på betydelige reserver med hydrokarboner i Arktis. Kina, derimot, er en av verdens største forbrukere av olje og naturgass, men har kun beskjeden egenproduksjon på respektive 1,8% og 0,7%, og den kinesiske økonomien er derfor særlig avhengig av energiimport.³⁶ Samarbeid med Russland «gir Kina muligheten» til å delta i utviklingen av de store gassforekomstene i russisk Arktis.³⁷

Russland søker å utvikle den nordlige sjørute som en konkurransedyktig nasjonal transportåre som også kan brukes til internasjonal transport mellom Europa og Asia³⁸—på Russlands premisser. Salgsargumentet er at sjøruten er den korteste veien mellom Europa og Asia. Reiser man via Suez-kanalen tar det 33 dager, mot 20 dager dersom man reiser via den nordlige sjørute, noe som utgjør en betydelig innsparing.³⁹ Den nordlige sjørute er viktig for Kina fordi det er den korteste veien,⁴⁰ eller noe mer nøkternt: det er viktig for Kina å bruke den nordlige sjørute for å diversifisere transportrutene sine, skriver russiske forskere.⁴¹

Ifølge russiske kilder søker Kina aktivt å samarbeide med Russland fordi sistnevnte har den største arktiske sokkelen og kontrollerer den nordlige sjørute.⁴² Samtidig bemerkes det at Kina nå etter storskalainvasjonen ter seg «forsiktig og diplomatisk» for å unngå negative konsekvenser for Kinas «globale arktiske ambisjoner» i fremtiden.⁴³

Til tross for de rosenrøde politiske uttalelsene om vennskap og samarbeid, samt erfaringene med LNG-prosjektene som «setter tonen for samarbeidet videre»⁴⁴, så er Russland fortsatt skeptisk til økt kinesisk interesse i og for Arktis.⁴⁵ Et gjennomgangstema i den russiske

litteraturen er at Kinas betydelige økonomiske makt og politiske ambisjoner kan gjøre Kina til en rival og utfordrer til Russland i Arktis.⁴⁶ En analyse av nettopp Jamal LNG og Arctic LNG-2 konkluderte at økt kinesisk tilstedeværelse og mulig monopolisering av den nordlige sjørute er mulige farer ved å samarbeide med Kina i Arktis.⁴⁷ Den anbefalte strategien for å motvirke denne «trusselen» og opprettholde Russlands ledende rolle i Arktis, var diversifisering av samarbeidspartnere. Naturlig nok har Russland i dag få samarbeidspartnere å velge blant.

Det er ikke kun Russland som har knuter på tråden i forholdet med de resterende arktiske landene. Kinesisk interesse og aktivitet i Arktis blir også møtt med skepsis hos de vestlige arktiske statene. Forverringen av deres respektive forhold til USA er en av faktorene som «presser» Russland og Kina sammen i Arktis, og det er dette forholdet som konsoliderer Russlands rolle som en «prioritert partner» i Arktis for Kina.⁴⁸

Nylig ble det klart at det kinesiske selskapet Wison New Energies trekker seg ut av alle russiske prosjekter, inkludert Arctic LNG-2.⁴⁹ Det gjenstår å se hvordan russisk akademia kommer til å evaluere samarbeidet med Kina i lys av denne siste utviklingen.

Så langt har russisk akademia i det store og hele malt et positivt bilde av russisk-kinesisk samarbeid i Arktis, både hva gjelder kinesisk interesse og Russlands gunstige posisjon – som begge fremstår som noe overdrevet. Samtidig har skepsisen overfor det store nabolandet i øst ligget nært under overflaten og resultert i oppfordringer til forsiktighet i lys av Kinas ekspansive ambisjoner.

Russland har en interesse av å fortsette samarbeidet med Kina i Arktis. Russland klarer neppe å nyttiggjøre seg av regionens ressurser på egen hånd, og har som kjent få relevante partnere å velge blant. Samtidig er det stadig viktig for Russland at Kina ikke får økt innflytelse i Russlands bakgård. Til tross for den pragmatiske innstillingen som resulterte i samarbeidsprosjektene her omtalt, så er det ikke gitt at en tilfredsstillende «win-win» løsning kan oppnås nå som Russlands forhandlingsposisjon er svak, og Kina søker å unngå sekundærsanksjoner. Det kan i så tilfelle være aktuelt å stille

utviklingen i russisk Arktis i bero og vente på bedre tider.

Å tillate en stormakt som Kina å vokse seg enda sterkere på Russlands bekostning er ikke noe Russland, med sine egne stormaktsambisjoner, kan gå med på om det har noe som helst det skulle ha sagt. Siden russiske ambisjoner for Arktis har tradisjon for å være overdimensjonerte – for ikke å si direkte urealistiske – så vil et slikt scenario være relativt ukontroversielt, om enn ikke ideelt. På sett og vis har russisk-kinesisk samarbeid i Arktis så lang vært mer «røyk og spill» i form av uttalt potensial og intensjoner enn gjennomførte prosjekter. Å fortsette å kast bluss i øynene på USA og Vesten er noe Russland trolig ønsker, men spørsmålet er om Kina er med på notene.

Konklusjon

Samarbeidet mellom Russland og Kina i Arktis er avhengig av flere faktorer enn bare disse to landenes egne interesser og behov. Forholdet mellom Russland og de øvrige arktiske landene spiller en viktig rolle her, spesielt forholdet til USA.

Geopolitikken påvirker forholdene mellom Russland og mulige samarbeidspartnere. Selv om russisk-kinesisk samarbeid isolert sett kan virke som en god løsning med tanke på deres respektive interesser, og i lys av Russlands særlig begrensede tilgang på mulige samarbeidspartnere, finnes det betydelige hindringer som står i veien for videre utvikling av samarbeidet.

På papiret har Russland og Kina sammenfallende interesser. Russisk Arktis er rikt på naturressurser som krever betydelige investeringer og høyteknologi for å kunne utnyttes. Kina, på sin side, trenger ressurser for å dekke sine industrielle behov og har investeringskapasitet. Arktis er derimot for viktig for Russland til å oppgi noen form for suveren egenråderett. Det er viktig for Russland å opprettholde sin ledende rolle i Arktis og ikke bli «lillebror» i et samarbeid med Kina. For Kina er derimot Arktis ikke viktig nok til å ta store sjanser i sitt balansespill og ambisjon om å ha en finger med i spillet.

Samarbeidet mellom Russland og Kina i Arktis vil sannsynligvis fortsette, men det kommer trolig også til å fortsette å være sym-

boltungt og lett hva gjelder substans. Begge parter er tilbakeholdne med å inngå dyptgående samarbeid i Arktis – Kina, fordi Arktis ikke er særlig høyt prioritert, og fordi godene ved hvert samarbeid med Russland veies opp mot kostnadene ved eventuelle reaksjoner fra USA; Russland, fordi Arktis anses som særlig viktig for landets sosio-økonomiske fremtidsutvikling, og fordi det er avgjørende for Russland å beholde den suverene egenråderetten i regionen uten innblanding fra en geopolitisk tungvekt som Kina.

Det mest sannsynlige scenarioet for russisk-kinesisk samarbeid i Arktis i nærmeste fremtid er at det vil fortsette i form av intensjons-erklæringer og signalisering overfor deres felles «uvenn» i vest. Det er lite trolig at nytt substansielt samarbeid vil utvikles så lenge Russland frykter kinesisk påvirkning og samtidig mangler reelle samarbeidspartnere som kan fungere som motvekt mot kinesisk innflytelse.

Sluttnoter

- 1 Стратегия развития Арктической зоны Российской Федерации и обеспечения национальной безопасности на период до 2035 года от 26.10.2020 Strategi for utvikling av den arktiske sonen i Russland og sikring av nasjonal sikkerhet for perioden frem til 2035 datert 26. oktober 2020.
- 2 Artikkel 16. Norge nevnes i forbindelse med Svalbard.
- 3 Spohr, Kristina, "Russia and China are opening a new anti-western front in the Arctic", Financial Times, 9.11.2023.
- 4 I følge Leonov bruker Kina mer penger på arktisk forskning enn Russland, USA og Canada sammenlagt. Leonov, S. N. 2019, «Взаимодействие России и Китая в Арктике» [«Samarbeid mellom Russland og Kina i Arktis»], Transgrantsjnoj sotrudnitsjestvo: problemy i perspektivy, Vol. 3 Nr. 3, S. 9.
- 5 India, Japan, Sør-Korea, Singapore.
- 6 Almén, Oscar, Hsiung, Christopher Weidachter. China's economic influence in the Arctic region: The Nordic and Russian cases. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), 2022.
- 7 <https://www.highnorthnews.com/en/russian-and-chinese-scientists-establish-arctic-research-center>
- 8 https://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2018/01/26/content_281476026660336.htm
- 9 中华人民共和国国民经济和社会发展第十四个五年规划和2035年远景目标纲要Folkerepublikken Kinas statsråd (2021) Den 14. Femårsplanen for økonomisk og sosial utvikling og langsiktige mål for Folkerepublikken Kina. For en analyse av betydningen av dette, se: <https://www.thearcticinstitute.org/14th-five-year-plan-chinas-arctic-interests/>
- 10 Se Almén og Hsiung, 2022, s. 7.
- 11 张祥国 Zhang Xiangguo 李学峰 Li Xuefeng 滕欣 Teng Xin, 俄罗斯新版北极政策的目标选择与中俄合作空间 «Målutvalget» av Russlands nye Arktiske politik og muligheter for kinesisk-russisk samarbeid, 欧亚经济, 2022, nr. 6.
- 12 许勤华 Xu Qinhua, 王思羽 Wang Siyu. 俄属北极地区油气资源与中俄油气合作 Russiske arktis olje- og gassressurser og olje- og gassamarbeid mellom Kina og Russland. 俄罗斯东欧中亚研究 (Russia, East European and Central Asian Studies) 2019, no. 4.
- 13 赵隆 Zhao Long, 双重冲击下俄罗斯能源战略调整 与中俄能源合作议程更新 Russlands justering av energistrategien og oppdateringen av den kinesisk-russiske agendane for energisamarbeid under dobbel påvirkning, 东北亚论坛 2023, no. 1.
- 14 Fokus 2024: https://www.etterretningstjenesten.no/publikasjoner/fokus/Fokus24_innhold. For ordens skyld står det: Kina har så langt ikke operert militært i regionen, men søker å utvikle evnen til å gjennomføre militære operasjoner på sikt, s. 13.
- 15 张祥国 Zhang Xiangguo 李学峰 Li Xuefeng 滕欣 Teng Xin, 俄罗斯新版北极政策的目标选择与中俄合作空间 «Målutvalget» av Russlands nye Arktiske politik og muligheter for kinesisk-russisk samarbeid, 欧亚经济, 2022, nr. 6.
- 16 谢晓光 Xie Xiaoguang 杜洞光 Du Dongguang 防御性现实主义视域下的中俄北极安全合作 Sino-Russisk sikkerhetssamarbeid i Arktis fra et defensiv realisme-perspektiv. 区域与全球发展Regional og global utvikling, 2022, no. 3.
- 17 谢晓光 Xie Xiaoguang 杜洞光 Du Dongguang 防御性现实主义视域下的中俄北极安全合作 Sino-Russisk sikkerhetssamarbeid i Arktis fra et defensiv realisme-perspektiv. 区域与全球发展Regional og global utvikling, 2022, no. 3.
- 18 郭培清 Guo Peiqing, 杨楠 Yang Nan. 俄罗斯任职北极理事會主席及其北极政策的调整 Russland's formansskap i det Arktiske råd og justeringer i Russlands Arktis-politikk 国际论坛, 2022, no. 24:02.
- 19 许勤华 Xu Qinhua, 王思羽 Wang Siyu. 俄属北极地区油气资源与中俄油气合作 Russiske arktis olje- og gassressurser og olje- og gassamarbeid mellom Kina og Russland. 俄罗斯东欧中亚研究 (Russia, East European and Central Asian Studies) 2019, no. 4.
- 20 Idem.
- 21 Idem.
- 22 Концепция внешней политики Российской Федерации 31.03.2023. Russlands utenrikspolitiske konsept av 31. mars 2023.
- 23 Artikkel 50.
- 24 Перечень иностранных государств и территорий, совершающих в отношении российской федерации, российских юридических лиц и физических лиц недружественные действия [Liste over utenlandske stater og territorier som begår uvennlige handlinger mot Den russiske føderasjonen, russiske juridiske enheter og enkeltpersoner] Vedtatt ved regjeringsdirektiv Nr. 430, 5. Mars 2002 og med oppdateringer.
- 25 For Russlands syn på Kina i Arktis anno 2012 se Balmasov, Sergej, «Китай в Арктике: союзник или противник России?» [«Kina i Arktis: Russlands alliert eller motstander?»] Argumenti nedeli, <https://argumenti.ru/world/2012/05/176411> [08.08.2024]
- 26 Карпова Е. I., 2023, «Оценка угрозы Морского Шелкового пути XXI века развитию Северного морского Пути» [Vurdering av trusseler fra det 21. århundres maritime silkevei mot utviklingen av den nordlige sjørute] Voprosy studentskoj nauki. Nr.2 (78), februar 2023. Leonov, S. N. 2019, «Взаимодействие России и Китая в Арктике» [«Samarbeid mellom Russland og Kina i Arktis»], Transgrantsjnoj sotrudnitsjestvo: problemy i perspektivy, Vol. 3 Nr. 3.
- 27 Likhatsjeva, A. B. et al. «Научное измерение арктической политики России» [«En vitenskapelig vurdering av Russlands arktiske politikk»] Gosudarstvennaja politika v Arktike DOI: 10.51823/74670_2021_2_9
- 28 Polontsjuk, R. A. 2023, «Перспективы военно-политического присутствия КНР в Арктике» [«Potensialet for Kinas militær-politiske tilstedeværelse i Arktis»] Etnosotsium Vol 6, Nr. 180.
- 29 Polontsjuk, R. A. 2023, «Перспективы военно-политического присутствия КНР в Арктике» [«Potensialet for Kinas militær-politiske tilstedeværelse i Arktis»] Etnosotsium Vol 6, Nr. 180, s. 109.
- 30 Rossiya 24, «Новости ФСБ и береговая охрана Китая подписали меморандум о сотрудничестве на море» [«Nyheter: FSB og kinesisk kystvakt signerte en intensjonsavtale om samarbeid til sjøs»] 25. april 2023 URL: <https://smotrim.ru/video/2604126> [13.08.2024]
- 31 Kommersant, «Россия и Китай подписали меморандум о сотрудничестве в спасении на море» [«Russland og Kina signerte et samarbeidsavtale innen sjøredning»] 21.04.2024, URL: <https://www.kommersant.ru/doc/6662869> [13.08.2024]
- 32 Se Elgsaas, I.M. 2019, Arctic counterterrorism: can Arctic cooperation overcome its most divisive challenge yet? The Polar Journal, ss. 27-44.
- 33 Leonov, S. N. 2019, «Взаимодействие России и Китая в Арктике» [«Samarbeid mellom Russland og Kina i

- Arktis»], *Transgrantsnoje sotrudnitsjestvo: problemy i perspektivy*, Vol. 3 Nr. 3, s. 10 og 11.
- 34 Kreml, 4.2.2022 "Совместное заявление Российской Федерации и Китайской Народной Республики о международных отношениях, вступающих в новую эпоху, и глобальном устойчивом развитии" ["Felles uttalelse fra Den russiske føderasjonen og Folkerepublikken Kina om internasjonale relasjoner på vei inn i en ny æra og global bærekraftig utvikling"] <http://www.kremlin.ru/supplement/5770> [18.3.2024]
- 35 «Совместное заявление РФ и КНР о международных отношениях, вступающих в новую эпоху, и глобальном устойчивом развитии» [«Russland og Kinas felleserklæring om internasjonale relasjoner på vei inn i en ny epoke, og om global bærekraftig utvikling»] *Rossijskaja Gazeta*, 06.02.2022, <https://rg.ru/2022/02/06/sovместnoe-zaiavlenie-rf-i- knr.html> [15.4.2024]
- 36 Grejz, G.M. Kuzmenko, Ju.G. og Bose U. 2023 «Китайские интересы в российской Арктике на фоне западных санкций против России и меняющегося геополитического глобального сценария» ["kinesiske interesser i russisk arktis i lys as vestlige sanksjoner mot Russland og et endret geopolitisk global scenario"] *Mir nauki i mysli* Nr. 1, s. 135
- 37 Aleksandrova, Viktoria og Tsjernjanskaja, Elena, 2019, «Сотрудничество России и Китая в российской Арктике» ["Samarbeid mellom Russland og Kina i russisk Arktis"] *Voprosy studenttsjeskoj nauki* Vol. 5 nr. 33. s. 449
- 38 Концепция внешней политики Российской Федерации 31.03.2023. Russlands utenrikspolitiske konsept av 31. mars 2023.
- 39 Каргова Е. I., 2023, «Оценка угрозы Морского Шелкового пути XXI века развитию Северного морского Пути» [Vurdering av trusseler fra det 21. århundres maritime silkevei mot utviklingen av den nordlige sjørute] *Voprosy studenttsjeskoj nauki*. Nr.2 (78), februar 2023. s. 94
- 40 S. N. 2019, «Взаимодействие России и Китая в Арктике» [«Samarbeid mellom Russland og Kina i Arktis»], *Transgrantsnoje sotrudnitsjestvo: problemy i perspektivy*, Vol. 3 Nr. 3, s. 9.
- 41 Petrovskij, Vladimir, 2020, «Стратегия России и Китая в Арктике: Сравнительный анализ» [Russlands og Kinas strategier i Arktis: en sammenlignende analyse] *Mezjdunarodnye otnosjenija KNR...*, s. 166
- 42 S. N. 2019, «Взаимодействие России и Китая в Арктике» [«Samarbeid mellom Russland og Kina i Arktis»], *Transgrantsnoje sotrudnitsjestvo: problemy i perspektivy*, Vol. 3 Nr. 3, s. 9.
- 43 Grejz, G.M. Kuzmenko, Ju. G. og Bose U. 2023 «Китайские интересы в российской Арктике на фоне западных санкций против России и меняющегося геополитического глобального сценария» ["kinesiske interesser i russisk arktis i lys as vestlige sanksjoner mot Russland og et endret geopolitisk global scenario"] *Mir nauki i mysli* Nr. 1, s. 136
- 44 Balabajeva, A. M. 2023, "Энергетическое сотрудничество РФ и КНР в Арктике" ["Energisamarbeid mellom Russland og Kina i Arktis"] *International Journal of Humanities and Natural Sciences*, vol. 6-4 (81).
- 45 Grejz, G.M. Kuzmenko, Ju. G. og Bose U. 2023 «Китайские интересы в российской Арктике на фоне западных санкций против России и меняющегося геополитического глобального сценария» ["kinesiske interesser i russisk arktis i lys as vestlige sanksjoner mot Russland og et endret geopolitisk global scenario"] *Mir nauki i mysli* Nr. 1, s. 136
- 46 E.g. Petrovskij, V. og Filippova, L. 2018, «Стратегия Китая по освоению Арктики и перспективы российско-китайского сотрудничества в регионе» [«Kinas arktiske utviklingsstrategi og utsikter for russisk-kinesisk samarbeid i regionen»] *Kitaj v mirovoj i regionalnoj politike. Istorija i sovremennost*, s. 180.
- 47 Aleksandrova, Viktoria og Tsjernjanskaja, Elena, 2019, «Сотрудничество России и Китая в российской Арктике» ["Samarbeid mellom Russland og Kina i russisk Arktis"] *Voprosy studenttsjeskoj nauki* Vol. 5 nr. 33.
- 48 Lukin, A. L. Li, Ju.og og Keydun, I. B. 2022, «Россия и Китай в Арктике: состояние и перспективы двустороннего сотрудничества» [«Russland og Kina i Arktis: status og perspektiver for bilateral samarbeid»] *Izvestija Vostotsjnogo Instituta*, s. 129.
- 49 Chow, Emily, 24.06.2024, China's Wison New Energies to quit Russian projects in blow to Arctic LNG 2, Reuters. <https://www.reuters.com/business/energy/chinas-wison-new-energies-quit-russian-projects-blow-arctic-lng-2-2024-06-21/> [29.06.2024]

IFS INSIGHTS

IFS Insights er et fleksibelt forum for artikler, kommentarer og papere innenfor Institutt for forsvarsstudiers arbeidsområder. Synspunktene som kommer til uttrykk i IFS Insights, står for forfatterens regning. Hel eller delvis gjengivelse av innholdet kan bare skje med forfatterens samtykke.

Redaktør: professor Kjell Inge Bjerga

INSTITUTT FOR FORSVARSSTUDIER

Institutt for forsvarsstudier (IFS) er en del av Forsvares høgskole (FHS). Som faglig uavhengig høgskole utøver FHS sin virksomhet i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige, pedagogiske og etiske prinsipper (jf. Lov om universiteter og høyskoler § 1-5).

Direktør: professor Kjell Inge Bjerga

Institutt for forsvarsstudier
Akershus festning, bygning 10
Postboks 1550 Sentrum
0015 OSLO

E-post: fhs.ifs.info@mil.no

OM FORFATTERNE

Ingvill Moe Elgsaas er gjesteforsker ved Institutt for forsvarsstudier. Hennes forskningsfelt inkluderer russisk utenriks- og innenrikspolitikk, nordområdene og Arktis.

Rebekka Åsnes Sagild er seniorforsker ved Institutt for forsvarsstudier. Hun er en del av sikkerhetspolitikk i Asia-programmet, hvor hun forsker på kinesisk innenriks- og utenrikspolitikk, med spesielt fokus på Kina-Russlandsforholdet.

Foto: Eduard Toll's Northern Sea Route passage in 2018 (Image: Teekay)
<https://lngprime.com/vessels/yamal-lng-cargo-delivered-to-china-via-nsr/117434/>

